

GRONDSTOFFENPLAN DOETINCHEM 2015-2019

Van Afval naar Grondstof

mei 2015

Gemeente Doetinchem

Inhoud

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Doelstellingen
Hoofdstuk 3	Basis van het grondstoffenplan
Hoofdstuk 4	Maatregelen per fractie
Hoofdstuk 5	Monitoring en evaluatie
Hoofdstuk 6	Planning
Hoofdstuk 7	Financiën

Leeswijzer

Dit plan kan op twee manieren worden gelezen:

- Op hoofdlijnen: lees de tekstkaders bovenaan de pagina's en de weergegeven tabellen en figuren
- Uitgebreid: lees de tekstkaders en de toelichting eronder

1. Inleiding

Duurzaam grondstoffenbeheer

- Dit grondstoffenplan geeft de koers aan voor de periode 2015 - 2019.
- Afval = Grondstof. Door scheiding en hergebruik wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan duurzaamheid
- Het plan bevat een concreet maatregelenpakket waarmee de ambities kunnen worden verwezenlijkt .

De noodzaak van duurzaam grondstoffenbeheer

Door de toenemende bevolkingsgroei en consumptie neemt de vraag naar grondstoffen alsmaar toe. Aan die vraag naar primaire grondstoffen lijkt bijna niet meer te voldoen zonder ook gebruik te maken van grondstoffen die uit de afvalrecycling zijn opgewerkt. Afvalscheiding draagt bij aan het sluiten van productie- en consumptieketens, ofwel het bewerkstelligen van de circulaire economie. Door het opnieuw inzetten van afval als grondstof wordt de productie van primaire grondstoffen beperkt, en het nodeloos verbranden van waardevolle grondstoffen tegengegaan.

Dat ook gemeente Doetinchem hierin nog het nodige heeft te doen is duidelijk. Van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval, dat in de gemeente vrijkomt, belandt 46% in de verbrandingsoven. Ofschoon bij de verbranding groene energie wordt teruggewonnen, gaan er een hoop kostbare en herbruikbare grondstoffen verloren. Vanuit economisch oogpunt is dat zonde, want grondstoffen worden door de toenemende vraag steeds schaarser en waardevoller.

Totstandkoming grondstoffenplan 2015-2019

De gemeente Doetinchem heeft in maart 2014 het eerdere afvalbeleidsplan 2014 aan de raad voorgelegd. In het afvalbeleidsplan werd een beleid voorgesteld van omgekeerd inzamelen in combinatie met diverse andere maatregelen. De raad heeft dit plan aangehouden. Zij heeft de wens geuit om nader geïnformeerd te worden over meerdere vormen van inzameling van huishoudelijk afval en om deze te kunnen vergelijken qua scheidingseffecten en qua kosten en baten. Daarom is een variantenstudie uitgevoerd. In deze studie zijn acht varianten geanalyseerd. Daaruit zijn middels een multicriteria-analyse twee voorkeursvarianten naar voren gekomen, namelijk:

1. een variant met een extra rolemmer voor plastic, metalen en drankenkartons
2. een variant met omgekeerd inzamelen.

Op 27 januari jl. heeft het college besloten deze twee voorkeursvarianten middels een enquête aan de bevolking voor te leggen. Uit de enquête kwam naar voren dat 62% van de inwoners die deelnamen voorkeur hebben voor de variant met een extra rolemmer voor plastic, metalen en drankenkartons. Deze variant vormt daarom de basis van het grondstoffenplan 2015-2019.

Daarnaast zijn in de enquête door inwoners veel ideeën en suggesties aangedragen. Deze zijn zoveel mogelijk opgenomen in dit grondstoffenplan.

Reikwijdte van het plan

Het plan richt zich primair op de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval (waaronder ook grof huishoudelijk afval). De inzameling van bedrijfsafval en de straatreiniging (vegen, verwijderen zwerfafval) vallen buiten de reikwijdte van dit plan. Voor bedrijfsafval bestaat geen gemeentelijke zorgplicht. Regels omtrent bedrijfsafval zijn opgenomen in de milieuwetgeving.

2. Doelstellingen

Milieudoelstelling: minimaal 70% afvalscheiding in 2019

Vanuit het rijk is de milieudoelstelling als volgt: in 2015 behalen gemeentes een scheidingspercentage van 65% en in 2020 behalen gemeentes een scheidingspercentage van 75%. Mogelijk wordt deze doelstelling nog strenger.

Een percentage van 65% in 2015 is voor de gemeente Doetinchem niet meer haalbaar.

Dit grondstoffenplan streeft naar een scheidingspercentage van 70% in 2019. Op dit moment (nulsituatie= 2014) wordt een scheidingspercentage van 54% behaald.

Uit de enquête is gebleken dat een meerderheid van onze inwoners een goede afvalscheiding belangrijk vinden; 66% geeft aan dit belangrijk tot heel belangrijk te vinden, 34% is neutraal of vindt het onbelangrijk.

De mogelijkheden voor een hogere afvalscheiding zijn ruim aanwezig. Uit de sorteeranalyses die de gemeente periodiek laat verrichten blijkt dat meer dan 70% van het restafval dat naar de verbrandingsoven gaat bestaat uit herbruikbare stoffen, zoals gft, papier, glas, textiel en plastic. Stoffen die eigenlijk niet in het restafval thuishoren, en waarvoor aparte voorzieningen beschikbaar zijn gesteld.

Kostendoelstelling: geen verhoging als gevolg van nieuw beleid

Ondermeer door een gunstige aanbesteding van de verwerking van restafval zijn de afvalbeheerskosten van Doetinchem afgelopen jaren sterk gedaald. Het streven is om deze positie ook voor de komende jaren te behouden. Het stimuleren van de afvalscheiding en de daaruit voorkomende maatregelen mogen niet leiden tot hogere afvalbeheerskosten en verhoging van de afvalstoffenheffing. Dat betekent in principe dat onderliggend grondstoffenplan kostenneutraal moet worden uitgevoerd. De mogelijkheden daartoe zijn aanwezig. Voor de meeste herbruikbare grondstofstromen gelden lagere verwerkingstarieven dan voor restafval. Voor plastic en papier worden zelfs opbrengsten ontvangen in plaats van verwerkingskosten betaald. Uit de enquête is gebleken dat een meerderheid van onze inwoners een goede kosten-/batenverhouding belangrijk vinden; 74% geeft aan dit belangrijk tot heel belangrijk te vinden, 26% is neutraal of vindt het onbelangrijk.

Dienstverleningsdoelstelling: meer service voor inzameling grondstoffen

Om de scheidingsdoelstellingen van dit plan waar te kunnen maken zal het serviceniveau voor het gescheiden aanbieden van grondstoffen (zoals gft, papier, plastic) worden verhoogd ten opzichte van het ongescheiden aanbieden van restafval. We gaan echter niet zover dat we de service voor restafval tot nul reduceren, zoals bij omgekeerd inzamelen. Daarvoor vinden onze inwoners service aan huis te belangrijk. Dit is gebleken uit de enquête. 82% geeft aan dit belangrijk tot heel belangrijk te vinden, 18% is neutraal of vindt het onbelangrijk.

3. Maatregelen als basis van het grondstoffenplan

Maatregel 1: Restafval 1x per vier weken inzamelen plus een extra rolemmer voor plastic, metalen en drankkartons.

Deze maatregel is de basis van het grondstoffenplan.

De frequentie van de inzameling van restafval wordt verlaagd van 1x per 2 weken naar 1x per 4 weken.

Hierdoor gooien inwoners minder makkelijk hun waardevolle afval bij het restafval en zullen ze beter gaan scheiden.

Daarnaast wordt de service verhoogd door het aanbieden van een rolemmer voor de inzameling van plastic, metalen en drankkartons (PMD). PMD wordt eveneens 1x per 4 weken ingezameld. De inzamelfrequentie van gft en papier blijven ongewijzigd.

In de enquête gaven veel mensen aan blij te zijn met de extra rolemmer. Ze zijn blij dat ze niet meer gebruik hoeven te maken van plastic zakken voor hun pmd-afval. Zij vinden plastic zakken vies en lastig, omdat deze makkelijk wegwaaien.

Toch waren er ook bezwaren:

- circa 4% geeft aan dat een extra rolemmer te veel ruimte inneemt en/of een storend gezicht is als ze voor de woningen worden geplaatst.
- Circa 2% vindt een frequentie van 1x per 4 weken PMD inzamelen te laag
- circa 3% vindt een frequentie van 1x per 4 weken restafval inzamelen te laag, i.v.m. stank en ongedierte.

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

Maatregel 2: keuze voor een kleinere rolemmer of delen van een rolemmer.

Op dit moment hebben huishoudens voor restafval en papier 240l. rolemmers. Ook voor PMD wordt de standaardrolemmer 240l.

We schatten in dat 5000 huishoudens gaan kiezen voor een kleinere 140l- rolemmer voor PMD, restafval of papier. Er worden daarom 5000 kleinere 140l-rolemmers besteld. Daarbij overleggen we met de leverancier ook over de uitstraling en inpassing van de rolemmers.

We gaan over naar grijze rompen met gekleurde deksels. Hierdoor zijn we flexibel in de voorraad.

Inwoners kunnen er tevens voor kiezen hun rolemmer met burens te delen. Delen van een rolemmer heeft geen gevolg voor de afvalstoffenheffing.

We starten met een proefperiode van drie maanden. Daarna kunnen inwoners aangeven of ze een wijziging willen.

Maatregel 3: monitoren frequentie ophalen PMD

Gedurende een jaar gaan we monitoren of de frequentie van 1x per 4 weken PMD ophalen voldoet. Zo niet dan wordt naar een passende oplossing gezocht.

Maatregel 4: extra inzamelronde restafval voor huishoudens met specifieke probleemsituaties

De inzamelfrequentie van 1x per 4 weken restafval ophalen wordt niet aangepast. Deze frequentie voldoet, omdat er nog maar heel weinig restafval overblijft.

Voor huishoudens met bijvoorbeeld luiers, incontinentiemateriaal en/of medisch afval ligt dit anders. Voor deze groep inwoners kan een frequentie van 1x per 4 weken restafval inzamelen (stank)hinder geven.

We gaan eerst onderzoeken of het betreffende huishouden een pasje kan krijgen voor een ondergrondse container in de buurt. Voor de huishoudens waarbij dat niet lukt komt er een extra inzamelronde en blijft de inzamelfrequentie van restafval zoals die nu is, namelijk gemiddeld 1x per 2 weken.

Maatregel 5: aangepast beleid voor kleine bejaardenwoningen en hoogbouw

In geval van kleinschalige hoogbouw, benedenappartementen en (bejaarden)woningen met zeer kleine tuinen gaan we in overleg met de bewoners op zoek naar maatoplossingen. Verschillende opmaatoplossingen zijn mogelijk zoals bijvoorbeeld:

- Een (gezamenlijke) rolemmer voor PMD, gft en/of papier (maatregel 12, 14 en 17);
- Gebruik maken van een reeds aanwezige ondergrondse container in de omgeving.
- Een ondergrondse papiercontainer (maatregel 13);

Maatregel 6: keukenemmers

Voor inwoners wordt het scheiden in de keuken steeds ingewikkelder. Om het makkelijker te maken gaan we een standaardkeukenemmers voor gft, papier en PMD beschikbaar stellen. De eigen bijdrage van de inwoner is 50% van de kosten. We gaan uit van 500 aanvragen. Voor deze maatregel geldt: OP=OP.

Maatregel 7: Voorlichting en begeleiding

Bewoners zullen uitgebreid worden voorgelicht. In eerste instantie zal vooral worden gecommuniceerd over het nut en de noodzaak van de extra rolemmer: het stimuleren van afvalscheiding en hergebruik van grondstoffen. Verder zal uitgebreid worden gecommuniceerd over de praktische invoering van de maatregelen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan afvalpreventie, zoals bijvoorbeeld het oplaten van heliumballonnen bij evenementen. Leeggelopen ballonnen en de bijbehorende touwtjes en ventielen blijven nog jarenlang rondzwerven in het milieu, waar vogels en vissen in kunnen stikken.

4. Maatregelen per fractie

In dit hoofdstuk wordt per afvalstroom weergegeven wat er moet worden gedaan om uiteindelijk de 70% doelstelling te halen. Veel van de hierna voorgestelde serviceverhogende maatregelen zijn ontleend aan de opmerkingen die zijn gemaakt in de enquête.

Gft-afval

- Brengen van grof tuinafval makkelijker en gratis maken.
- Meer controle op het goed scheiden van gft.

Doel

Op dit moment (peiljaar 2014) komt in totaal 198 kilo per inwoner aan groente- fruit- en tuinafval vrij, waarvan 108 kilo (55%) terecht komt in de groene rolemmer, en 90 kilo (45%) terecht komt in de grijze rolemmer (restafval). Voor 2019 is het streven dat minimaal 148 kilo gft (75%) gescheiden wordt ingezameld, en er hooguit 50 kilo gft (25%) in het restafval belandt.

Strategie en maatregelen

Het gft-aanbod is zeer seizoensgevoelig. Dit komt vooral door de t-fractie (tuinafval) dat tijdens de wintermaanden in mindere mate vrijkomt dan tijdens de zomer en het voor- en najaar. Met name tijdens de snoeiseizoenen komt het veel voor dat er tuinafval in de grijze rolemmer verdwijnt, omdat de groene rolemmer ontoereikend is. Om dit te voorkomen zijn de volgende maatregelen.

Maatregel 8: Proef met apart brengpunt voor tuinafval in Gaanderen

In de enquête is een aantal malen voorgesteld om extra brengpunten voor tuinafval aan te leggen. Inwoners uit Gaanderen gaven daar ook bij aan, dat er veel tuinafval in het bos gegooid wordt. We gaan daarom in Gaanderen een proef van 1 jaar doen met een extra brengpunt. Als de proef slaagt komt er ook elders een brengpunt voor tuinafval.

Maatregel 9: Beproeven verhogen inzamelfrequentie gft tijdens de snoeimaanden

Het vaker ophalen van gft tijdens de zomermaanden. Uit de enquête blijkt dat huishoudens gft vaak niet apart houden vanwege de overlast (stank, ongedierte) die dat teweeg brengt. Door tijdens de warme (snoei)maanden van het jaar het gft wekelijks in te zamelen in plaats van tweewekelijks zou aan dit probleem tegemoet kunnen worden gekomen. 's Winters gaan we dan minder vaak ophalen.

Omdat dit een kostbare maatregel is, laten we deze maatregel afhangen van de tussenevaluatie in 2017. Als uit de tussenevaluatie blijkt dat er nog steeds teveel gft in het restafval zit gaan we deze maatregel doorvoeren, anders niet.

Maatregel 10: een groter formaat GFT-rolemmer beschikbaar stellen

Op dit moment hebben alle laagbouwhuishoudens voor gft 140l. rolemmers. Er is veel vraag naar grotere rolemmers voor gft. We schatten in dat 5000 huishoudens hiervoor gaan kiezen. Er worden daarom 5000 grotere 240l.- rolemmers besteld.

Maatregel 11: handhaving- en controleacties

Er zijn bewoners die de GFT-rolemmer niet gebruiken uit nalatigheid, of omdat het scheiden teveel moeite kost. De afvalstoffenverordening van Doetinchem verplicht echter iedere burger tot het afzonderlijk aanbieden van gft. Bij een aantal gemeenten in Nederland is met succes de handhaving en controle geïntensiveerd op het gescheiden aanbieden van gft. Hiervoor wordt meestal de gele en rode kaart toegepast. Indien in de grijze rolemmer te veel gft of andere herbruikbare stromen voorkomen, wordt eerst gewaarschuwd met een gele kaart. Indien het vaker voorkomt wordt een rode kaart gegeven, waarbij de bewoners eerst zelf actie moeten ondernemen alvorens de bak bij de volgende inzamelronde wordt geleegd. Door de handhavingacties vooraf goed aan te kondigen (waarom worden de acties gehouden) kan preventief al veel effect worden verkregen. Voorgesteld wordt om in buurten en wijken van Doetinchem waar weinig groene rolemmers worden aangeboden, een aantal handhaving- en controleacties uit te voeren, die bij succes periodiek worden herhaald.

Maatregel 12: Promoten van de gft-inzameling bij benedenappartementen

Bij de meeste hoogbouw in Doetinchem wordt op dit moment geen gft meer gescheiden ingezameld. De verzamelcontainers waarmee het gft werd ingezameld leverde te veel vervuiling op om de fractie te laten composteren. De ervaring leert dat er alleen goede kwaliteit gft is in te zamelen met individuele inzamelmiddelen, waaronder rolemmers. Probleem is dat deze bij de meeste hoogbouw niet te stallen zijn, door het ontbreken van een tuin. Dat betekent niet dat er geen animo is in de hoogbouw om gft te scheiden. Inwoners van benedenappartementen hebben vaak wel ruimte voor een rolemmer. Door deze woningen de mogelijkheid te bieden weer gft apart aan te bieden, kan de gft-respons worden verhoogd. Voorwaarde is wel dat de rolemmer in een bestaande gft-route wordt aangeboden. Voorbeeld: iemand woont op de begane grond van een hoogbouwflat met tuin, en woont tegenover een rij eengezinswoningen waar gft apart wordt opgehaald. Deze persoon kan op vrijwillige basis een rolemmer voor gft verkrijgen, die hij aan de overzijde van de straat voor lediging kan aanbieden. Deze persoon is verantwoordelijk voor de rolemmer. Dit is al bestaand beleid, maar zal de komende beleidsperiode extra gepromoot worden.

Papier

- Plaatsen van ondergrondse papiercontainers bij hoogbouw en buurten met kleine tuinen
- Meer toezicht op papierinzameling door derden

Doel

Thans komt er gemiddeld 79 kilo per inwoner aan papier en karton vrij, waarvan 62 kilo (78%) apart wordt aangeboden in de rolemmer of papiercontainer, en 17 kilo (22%) terecht komt in de grijze rolemmer of verzamelcontainer (peiljaar 2014). Voor 2019 is het streven dat minimaal 67 kilo (84%) papier gescheiden wordt ingezameld.

Strategie en maatregelen

De inzameling van het papier gebeurt in sommige wijken in nauwe samenwerking met verenigingen. Circa zeven verenigingen helpen bij het beladen van de rolemmers en rolcontainers, en ontvangen daarvoor een vaste tonnagevergoeding, waarbij de hoogte afhankelijk is gesteld van de inzamelmethode en de aangeleverde hoeveelheid. Deze regeling zal worden voortgezet.

In 2006 hebben alle laagbouwoningen in Doetinchem een rolemmer voor papier aangeboden gekregen. Dit is gebeurd op vrijwillige basis. Ongeveer 80% heeft de rolemmer geaccepteerd, en biedt de bak regelmatig aan. Om de papierinzameling met name bij hoogbouw nog verder te bevorderen komen de volgende maatregelen.

Maatregel 13: Extra ondergrondse papiercontainers

20 extra ondergrondse papiercontainers in buurten met (bejaarden)woningen met kleine tuinen en hoogbouw. Dit heeft twee doelen:

- Inwoners van hoogbouw kunnen gemakkelijker hun papier scheiden.
- Voor mensen met kleine tuinen wordt het makkelijker de rolemmer voor papier in te ruilen voor een rolemmer voor PMD. Deze inwoners krijgen wellicht anders een ruimteprobleem door de extra rolemmer voor PMD.

Maatregel 14: promoten van de papierinzameling bij hoogbouw

Dit kan op 2 manieren:

- Bij flats waar inpandige containerruimtes zijn, staan naast de rolcontainers voor restafval ook rolcontainers voor papier, maar nog niet bij allemaal. We willen circa 50 extra rolcontainers voor papier gaan uitzetten.
- Op basis van vrijwilligheid aanbieden van een extra rolemmer voor papier bij benedenappartementen, die daar ruimte voor hebben. Voorwaarde is wel dat de rolemmer in een bestaande papierroute wordt aangeboden. Voorbeeld: iemand woont op de begane grond van een hoogbouwflat met tuin, en woont tegenover een rij eengezinswoningen waar papier apart wordt opgehaald. Deze persoon kan op vrijwillige basis een rolemmer voor papier verkrijgen, die hij aan de overzijde van de straat voor lediging kan aanbieden. De rolemmer is gekoppeld aan een specifiek adres. De bewoner van dit adres is verantwoordelijk voor de rolemmer.

Glas en textiel

- Schone, toegankelijke glascontainers bij winkelcentra
- Handhaving op illegale textielcontainers en verbeteren registratie

Doel

De hoeveelheid glas die bij huishoudens vrijkomt bedraagt thans 27 kilo per inwoner. Daarvan wordt 19 kilo (70%) gescheiden aangeboden en 8 kilo (30%) bij het restafval gedaan. Gestreefd wordt om in 2019 tenminste 21 kilo (77%) per inwoner gescheiden in te zamelen.

Voor textiel wordt gestreefd naar 4 kilo per inwoner. Nu (peiljaar 2014) wordt nog 1 kilo per inwoner per jaar gescheiden aangeboden. Dit heeft vooral te maken met gebrekkige administratie.

Strategie en maatregelen

De praktijk heeft geleerd dat het aantal glasbakken en de glasbakkendichtheid nauwelijks invloed heeft op de inzamelrespons. De meeste bewoners leveren hun glas in bij het boodschappen doen. Voldoende glasbakken bij winkelcentra en winkelconcentraties is daarbij van groot belang.

Maatregel 15: Extra zorg voor schone, toegankelijke glascontainers bij winkelcentra

De aantrekkelijkheid van de bakken (geen afval naast de containers, geen graffiti en affiches op de bakken) blijkt bepalend te zijn voor de mate waarin de bakken gebruikt worden, en bewoners glas apart houden. Aan beide aspecten wordt in Doetinchem redelijk goed voldaan. De nagestreefde responsverhoging zal vooral moeten komen van het minder vaak kunnen aanbieden van restafval.

Maatregel 16: Meer inzicht in onze textielinzameling

Textiel is een waardevolle stroom die veel geld oplevert. In Doetinchem worden jaarlijks vier ophaalrondes gehouden die worden uitgevoerd door charitatieve instellingen met CBF-keurmerk. Daarnaast staan er tien ondergrondse kledingcontainers in de gemeente waar kleding naar toe kan worden gebracht. Deze containers worden geleegd door stichting Aktief.

Doordat er onvoldoende zicht is op de registratie zijn de inzamelresultaten van de charitatieve instellingen niet erg betrouwbaar. Hier zal de komende periode meer aandacht aan worden besteed.

Naast de tien ondergrondse textielcontainers staan er ook nog vijftig bovengrondse containers van onder andere Humana en Curitas. Een aantal daarvan zijn illegaal. Het ingezamelde textiel wordt buiten de gemeente om ingezameld. Hier komt een apart beleidsvoorstel voor.

Plastic, metalen en drankenkartons (PMD)

- Promoten van de gescheiden PMD-inzameling zodat ook degene die het nog niet doen ertoe overgaan.
- Inpandige verzamelcontainers bij de hoogbouw

Doel

Momenteel wordt er gemiddeld 40 kilo per inwoner aan PMD ingezameld, waarvan 9 kilo (23%) apart wordt aangeboden in de plastic zak, en 31 kilo (77%) terecht komt in de grijze rolemmer of verzamelcontainer (restafval). Voor 2019 is het streven dat minimaal 23 kilo PMD (58%) gescheiden wordt ingezameld.

Strategie en maatregelen

De scheiding van plastic verpakingsgrondstof zal worden gestimuleerd door deze fractie niet meer met de plastic zak maar met de extra rolemmer in te zamelen. Het inzamelen van PMD in rolemmers biedt verschillende voordelen: meer ruimte en meer hygiëne voor de bewoner (PMD hoeft niet meer binnen bewaard te worden), en minder kans op waaivuul bij het aanbieden van zak aan de weg. Bovendien hoeven bewoners geen plastic zakken meer te bestellen, dat voor de gemeente een kostenbesparing met zich meebrengt.

Maatregel 17: promoten van de PMD-inzameling bij hoogbouw

Dit kan op 2 manieren:

- Bij flats waar inpandige containerruimtes zijn, kunnen één of meer restafvalcontainers worden vervangen door grote rolcontainers voor PMD. We willen 50 extra rolcontainers voor PMD gaan uitzetten.
- Op basis van vrijwilligheid aanbieden van een extra (gezamenlijke) rolemmer voor PMD bij benedenappartementen, die daar ruimte voor hebben. Voorwaarde is wel dat de rolemmer in een bestaande PMD-route wordt aangeboden. Voorbeeld: iemand woont op de begane grond van een hoogbouwflat met tuin, en woont tegenover een rij eengezinswoningen waar papier apart wordt opgehaald. Deze persoon kan op vrijwillige basis een rolemmer voor PMD verkrijgen, die hij aan de overzijde van de straat voor lediging kan aanbieden. De rolemmer is gekoppeld aan een specifiek adres. De bewoner van dit adres is verantwoordelijk voor de rolemmer.

Grof huishoudelijk afval

- Gratis brengen van waardevolle afvalstromen die geen positieve restwaarde hebben maar wel een positieve milieuwaarde hebben: grof tuinafval, hout, elektrische apparaten)
- Uitbreiding afvalbrengpunt met voorzieningen voor vlakglas en piepschuim.
- Intensivering toezicht / gastheerschap op afvalbrengpunt.

Doel

Het totale aanbod grof huishoudelijk afval bedraagt thans 114 kilo per inwoner, waarvan 84 kilo (74%) gescheiden wordt aangeboden (huisraad, grof tuingrondstof, hout, etc.) en 30 kilo ongescheiden als restafval wordt aangeboden. Voor 2019 is het streven dat minimaal 99 kilo grof afval (88%) gescheiden wordt ingezameld.

Strategie en maatregelen

Om zoveel mogelijkheden van producthergebruik maximaal te benutten, is en blijft een prominente rol weggelegd voor het kringloopbedrijf (stichting Aktief). Het bruikbaar huisraad dat door het kringloopbedrijf wordt ingezameld, wordt eerst geselecteerd op herbruikbaarheid, en daarna verkocht dan wel afgevoerd richting de recycling¹.

De gemeente blijft zelf de inzameling van de grove materiaalstromen (verbouwingsafval, grof tuinafval, etc.) verzorgen. Burgers kunnen deze tegen betaling laten ophalen, of deze zelf wegbrengen naar het afvalbrengpunt. Uitgangspunt daarbij is zoveel mogelijk materiaalstromen brongescheiden in te zamelen ten behoeve van recycling. Dit kan worden gestimuleerd door:

1. Tariefdifferentiatie: het gescheiden aanbieden van grof afval (in waardevolle stromen) wordt goedkoper gemaakt dan het ongescheiden aanbieden van grof afval (restafval of bouw en sloopafval).
2. Uitbreiding faciliteiten afvalbrengpunt: meer soorten grof afval gescheiden inzamelen.
3. Intensiveren beheer/ begeleiding van burgers op afvalbrengpunt.

Maatregel 18: Gratis aanbieden van een aantal herbruikbare stromen op het afvalbrengpunt

Op dit moment geldt dat alleen afvalstromen met een positieve economische restwaarde (waaronder metalen, papier) gratis worden ingenomen op het afvalbrengpunt. Voor waardevolle stromen die geen economische restwaarde hebben, moet worden betaald. Voorbeelden daarvan zijn: grof tuinafval, puin, hout, gips. Voorgesteld wordt om de tariefstelling op een aantal grondstofstromen die een milieuwaarde hebben, af te schaffen, en alleen nog een tarief in rekening te brengen voor ongescheiden grof afval (waaronder ook

¹ Het contract met stichting Aktief zal binnenkort onder de loep worden genomen, waarbij wordt gezien hoe de mogelijkheden van producthergebruik verder kunnen gestimuleerd, en de overlap in inzamelactiviteiten tussen gemeente en kringloopbedrijf kan worden verkleind.

ongescheiden verbouwingsafval). Om bewoners extra te motiveren om afval gescheiden aan te leveren kan dit tarief eventueel worden verhoogd. Gestart wordt met het gratis aanbieden van grof tuinafval.

Maatregel 19: Uitbreiding afvalbrengpunt met inzamelvoorzieningen voor vlakglas en piepschuim en taxus

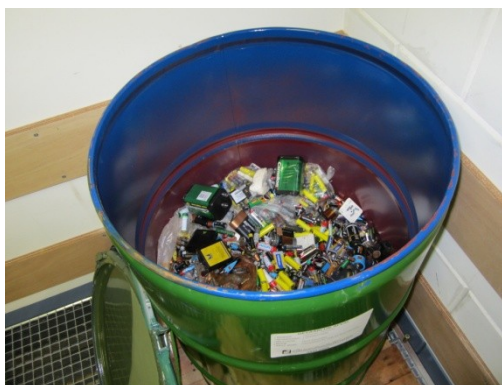
Op het afvalbrengpunt kunnen thans 15 grove afvalstromen gescheiden worden gebracht. Voor een aantal stromen staan meerdere containers opgesteld (restafval, tuinafval), Voor vlak glas en piepschuim worden aparte containers op het afvalbrengpunt geplaatst. Daarnaast komt er een inzamelbak voor taxus. We gaan taxus inzamelen in het kader van de actie "Vergroot de hoop". Doel van deze actie is taxus in te zamelen als grondstof voor chemokuren.

Maatregel 20: Intensivering toezicht/ gastheerschap op het afvalbrengpunt.

Om er voor te zorgen dat bezoekers van het afvalbrengpunt hun grof afval optimaal scheiden, en dat er zo min mogelijk herbruikbaar afval in de restafvalcontainer belandt, zal het toezicht op het stortbordes worden geïntensiveerd. De gastheer/ gastvrouw die op zaterdag aanwezig is op het afvalbrengpunt kan daarbij een belangrijke rol vervullen, door op klantvriendelijke wijze bewoners behulpzaam te zijn bij weg wijzen naar de juiste containers.

Waardevolle kleinere stromen

- Waardevolle kleinere stromen = keukenvetten en oliën, harde plastics, textiel, klein chemische grondstof, etc.
- Inzamelpilot in samenwerking met wijkbedrijf
- Halen op afroep aan huis
- Brengen naar verenigingen en scholen

Doel

Naast de hiervoor beschreven waardevolle (bulk) stromen zitten er ook nog veel kleinere waardevolle stromen in het restafval, waaronder vetten, oliën, harde plastics, polystyreen en kleine huishoudelijke apparaten, etc. De meeste van deze stromen hebben een positieve economische waarde of brengen een besparing bij de afvalverwerking met zich mee als ze gescheiden worden ingezameld. Het streven is om 5 kilo per inwoner hiervan gescheiden in te zamelen in 2019.

Ofschoon de kleinere afvalstromen in gewicht niet sterk meetellen in het realiseren van de 70%-doelstelling, gaat het wel om milieubelastende stoffen, die bij voorkeur niet in de verbrandingsoven terecht moeten komen.

Maatregel 21: Pilot kleinere waardevolle stromen in samenwerking met het wijkbedrijf.

In opdracht van de gemeente is een projectplan opgesteld waarin de inzameling van waardevolle stromen nader is uitgewerkt. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor het wijkbedrijf². Het plan voorziet in een tweetal inzamelmethoden, die naast elkaar kunnen worden ingezet:

1. Een haalservice op afroep aan huis: een (milieuvriendelijke) bestelbus met een medewerker van het Wijkbedrijf haalt de waardevolle stromen aan huis op. Bewoners maken daarvoor een afspraak via een apart telefoonnummer.
2. Een brengservice bij verenigingen en scholen: ouders kunnen hun waardevolle stromen ook aan hun kind meegeven naar school of vereniging, waar voorzieningen worden geplaatst. De voorzieningen worden geleegd door dezelfde bestelbus die ook de haalservice verzorgt.

De ingezamelde stromen worden op het afvalbrennpunt van Doetinchem gesorteerd en overgeslagen. De opbrengsten en vermeden verwerkingskosten worden voldoende geacht om de structurele meerkosten van de inzamelactiviteit te dekken. De nieuwe inzamelwijze zal onder de aandacht worden gebracht met flink wat communicatie en voorlichting, waarbij niet alleen bewoners worden benaderd maar ook de verenigingen en scholen. Naast de eerder genoemde stromen kan ook een groot gedeelte van het assortiment klein chemisch afval worden ingezameld door de haalservice. Voor sommige kca-componenten (waaronder vluchtige stoffen,

² Gemeente Doetinchem heeft sinds 2012 een wijkbedrijf, waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkplekken krijgen aangeboden om ervaring op te doen. Deze werkplekken worden met name geboden door afdeling BUHA, op het gebied van straatreiniging, grondstofinzameling, handhaving, etc. De inzameling van de waardevolle kleinere stromen lijkt een activiteit die zich zeer goed leent voor het wijkbedrijf.

zware metalen, medicijnresten, etc.) gelden bijzondere transportvoorschriften die met bovengenoemde invulling van de haalservice niet kunnen worden ingevuld.

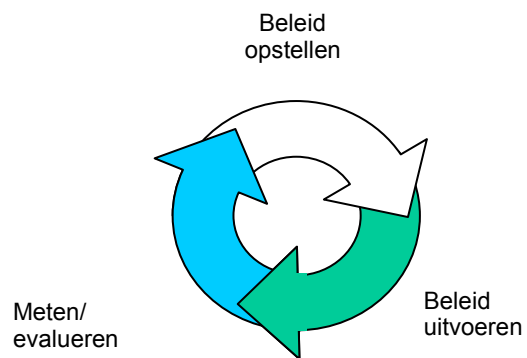
Omdat het draagvlak voor de nieuwe inzamelwijze niet helemaal vooraf kan worden ingeschat, zal eerst een pilot worden gehouden. Daarbij zal ook worden nagegaan of de inzamelwijze voldoende effectief is (wordt er voldoende gescheiden aangeboden; neemt de hoeveelheid waardevolle kleine stromen in het restafval substantieel af)

De inzameling van kleine waardevolle afvalstromen kan worden gecombineerd met de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal (maatregel 4).

5. Monitoring en evaluatie

Beleidscyclus

- Voortgang wordt jaarlijks gerapporteerd in de jaarrekening
- Tussenevaluatie begin 2017
- In 2019 wordt een nieuw grondstoffenplan opgesteld

Jaarlijkse voortgangsrapportage

Jaarlijks zal een voortgangsrapportage worden opgesteld (onderdeel van de Jaarrekening), met daarin de belangrijkste ontwikkelingen en tussenresultaten, en de voortgang van de invoering van de hier gepresenteerde maatregelen.

Maatregel 22: Evaluatie

Medio 2017 zal er een tussenevaluatie worden gehouden, en worden nagegaan in welke mate de genomen maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid. Indien de effecten niet voldoen aan de verwachtingen, kan eventueel bijstelling plaatsvinden. Hiervoor zullen o.a. twee sorteeranalyses worden uitgevoerd: één in het najaar van 2015 en één begin 2017.

In de tussenevaluatie zullen in ieder geval de volgende indicatoren worden opgenomen:

Milieuresultaat

- hoeveelheden gft, papier, glas, textiel, PMD en kleine waardevolle stromen in kg per inwoner die gescheiden worden ingezameld
- hoeveelheden gft, papier, glas, textiel, PMD en kleine waardevolle stromen die nog in het restafval zitten
- Hoeveelheden grof afval die gescheiden en ongescheiden worden ingezameld
- bronscheidingspercentage = % van het totaal huishoudelijk grondstofaanbod dat gescheiden wordt ingezameld ten behoeve van hergebruik en nuttige toepassing

Service

- percentage van de bevolking dat (zeer) tevreden is met de wijze waarop de gemeente grondstof inzamelt

Kosten

- hoogte afvalstoffenheffing (één- en meerpersoonshuishoudens) vergeleken met de gemiddelde landelijke tarieven

Onderdeel van de tussenevaluatie is de uitvoering van een sorteeranalyse, waaruit kan worden opgemaakt hoeveel waardevolle stromen nog via het restafval worden aangeboden.

6. Planning

In onderstaand tabel is de planning van de maatregelen opgenomen.

		Start voorbereiding	Uitvoering
Maatregel 1	Restafval 1x per vier weken inzamelen plus een extra rolemmer voor plastic, metalen en drankenkartons	Najaar 2015	Jan 2016-jun 2016
Maatregel 2	Keuze voor een kleinere rolemmer voor PMD, restafval of papier of voor het delen van een rolemmer met burens.	Najaar 2015	april 2016-jun 2016
Maatregel 3	Monitoren frequentie ophalen PMD	Najaar 2015	2016
Maatregel 4	Inzameling restafval bij huishoudens met specifieke probleemsituaties	Najaar 2015	Jan 2016-jun 2016
Maatregel 5	Aangepast beleid voor kleine bejaardenwoningen en hoogbouw	Voorjaar 2016	juli 2016-dec 2016
Maatregel 6	Keukenemmertjes	Voorjaar 2016	Juli 2016-dec 2016
Maatregel 7	Voorlichting en begeleiding	Najaar 2015	2016
Maatregel 8	Proef met extra brengpunt voor tuinafval in Gaanderen	Najaar 2016	2017
Maatregel 9	Beproeven verhogen inzamelfrequentie gft tijdens zomermaanden	Najaar 2016	2017
Maatregel 10	een groter formaat GFT-rolemmer beschikbaar stellen	Najaar 2015	april 2016-sep 2016
Maatregel 11	Periodieke uitvoering controle- en handhavingacties op juist scheidingsgedrag	Najaar 2017	2018
Maatregel 12	Promoten gft-inzameling hoogbouw: meeliften op voorzieningen en routes laagbouw	Najaar 2017	2018
Maatregel 13	Extra ondergrondse papiercontainers	Najaar 2015	2016
Maatregel 14	Promoten papierinzameling hoogbouw	Najaar 2017	Voorjaar 2018
Maatregel 15	Meer zorg voor schone en toegankelijke glascontainers nabij winkelcentra	Najaar 2018	2019
Maatregel 16	Meer inzicht in onze textielinzameling	Najaar 2018	2019
Maatregel 17	Promoten PMD-inzameling hoogbouw	Najaar 2016	Voorjaar 2017
Maatregel 18	Gratis aanbieden van herbruikbare stromen zonder restwaarde op het afvalbrengpunt, te beginnen met grof tuinafval	Najaar 2015	Jan 2016-jun 2016
Maatregel 19	Uitbreiding afvalbrengpunt met voorzieningen voor vlakglas en piepschuim	Najaar 2015	2016
Maatregel 20	Intensivering toezicht juiste scheiding op afvalbrengpunt	Najaar 2015	2016
Maatregel 21	Pilot kleinere waardevolle stromen in samenwerking met het wijkbedrijf	Najaar 2015	2016
Maatregel 22	Evaluatie en sorteeranalyse		Najaar 2015, najaar 2017 en begin 2019

7. Financiën

In onderstaand schema staan de financiële consequenties per maatregel uitgesplitst.

MAATREGELEN	Investing	Eenmalig t.i.v. afvalvoorziening	Structurele effecten			Netto jaarlijks	
			Kapitaal-lasten	Beheers-kosten	Opbrengst/besparing	Structureel	
1	Restafval 1x per vier weken inzamelen plus een extra rolemmer voor plastic, metalen en drankenkartons	550.000					
			73.700	98.160	-640.164	-468.304	
2	Keuze voor een kleinere rolemmer voor pmd, restafval of papier of voor het delen van een rolemmer met burens.		112.500				
3	Monitoren frequentie ophalen PMD	regulier werk					
4	Inzameling restafval bij huishoudens met luiers			7.540		7.540	
5	Aangepast beleid voor kleine bejaardenwoningen en hoogbouw (zie 12, 13, 14 en 17)						
6	Keukenemmertjes		40.000				
7	Voorlichting en begeleiding		60.000				
8	Proef met extra brengpunt voor tuinafval in Gaanderen		80.000	pm		Pm	
9	Verhogen inzamelfrequentie gft tijdens de snoeiaanden			58.500		58.500	
10	Een groter formaat GFT-rolemmer beschikbaar stellen		68.750				
11	Uitvoering van handhaving- en controleacties in wijken en buurten waar weinig gebruik wordt gemaakt van de groene rolemmer.		6.000				
12	Extra rolemmers gft-inzameling bij hoogbouw		2.250				
13	Extra ondergrondse papiercontainers	120.000		12.080	20.000	-5.200	
14	Extra containers papierinzameling hoogbouw		27.250			-12.090	
15	Extra zorg voor schone, toegankelijke glascontainers bij winkelcentra	regulier werk					
16	Meer inzicht in onze textielinzameling	regulier werk					
17	Extra containers pmd-inzameling hoogbouw		27.250			-11.963	
18	Gratis aanbieden van waardevolle stromen (vanuit milieuopectiek bezien) op het afvalbrengpunt: grof tuinafval, hout, gips, schoon puin. Voor ongescheiden restafval wordt het tarief verhoogd	kosten neutraal					
19	Uitbreiding afvalbrengpunt met inzamelvoorzieningen voor vlakglas en piepschuim.	kosten neutraal					
20	Intensivering toezicht/ gastheerschap op het afvalbrengpunt.			12.480		12.480	
21	Inzameling kleinere waardevolle stromen in samenwerking met het wijkbedrijf.	80.000	50.000	10.720	33.280	-25.000	
22	Evaluatie		10.000				
Totale Maatregelen 1 t/m 22		750.000	484.000	96.500	229.960	-694.417	-367.957
	buffer van 10%	75.000	48.400	9.650	22.996	69.442	102.088
	TOTAAL	825.000	532.400	106.150	252.956	-624.976	-265.870

*Positieve bedragen zijn kosten en negatieve bedragen zijn opbrengsten.

Bronnen

Plan van Aanpak pilot kleinere waardevolle stromen gemeente Doetinchem september 2013,
Synthese L-mundo

Afvalbeleidsplan maart 2014, Cyclusmanagement

Variantennotitie december 2014, HKT projecten

Enquête rapport april 2015, gemeente Doetinchem

Begrippenlijst

afvalverwijdering	Inzamelen en verwerken van afval
afvalpreventie	Voorkomen dat afvalstoffen ontstaan
Bronscheidingspercentage	Het percentage huishoudelijk afval dat aan de bron gescheiden wordt ingezameld ten behoeve van hergebruik (bouw en sloop afval niet meegerekend).
Grof huishoudelijk afval	Huishoudelijke afvalstoffen die te groot en/of te zwaar zijn om in een inzamelmiddel te worden aangeboden
Hergebruik	Het als product of materiaal opnieuw gebruiken van een afvalstof
Huishoudelijk afval	Afvalstoffen die vrijkomen bij huishoudens
Inzamelmiddel	Een voor de inzameling van afvalstoffen bestemd bewaarmiddel, bijvoorbeeld een rolemmer of verzamelcontainer
Scheidingspercentage	Totale hoeveelheid van een component die gescheiden wordt ingezameld als percentage van de totale hoeveelheid die vrijkomt van de betreffende component (ook wel <i>scheidingspercentage per afvalcomponent</i> genoemd)
Verwerking	Nuttig toepassen of verwijderen van afvalstoffen
Voorzieningsniveau	Totaal aan diensten en middelen die aan de bewoner ter beschikking worden gesteld
Nuttige toepassing	Afvalstoffen die als product, materiaal, brandstof of opvulmateriaal worden hergebruikt.
Nascheiding	Het achteraf bij de eindverwerker sorteren en scheiden van afvalstoffen op materiaalsoort zodat deze nuttig kunnen worden toegepast